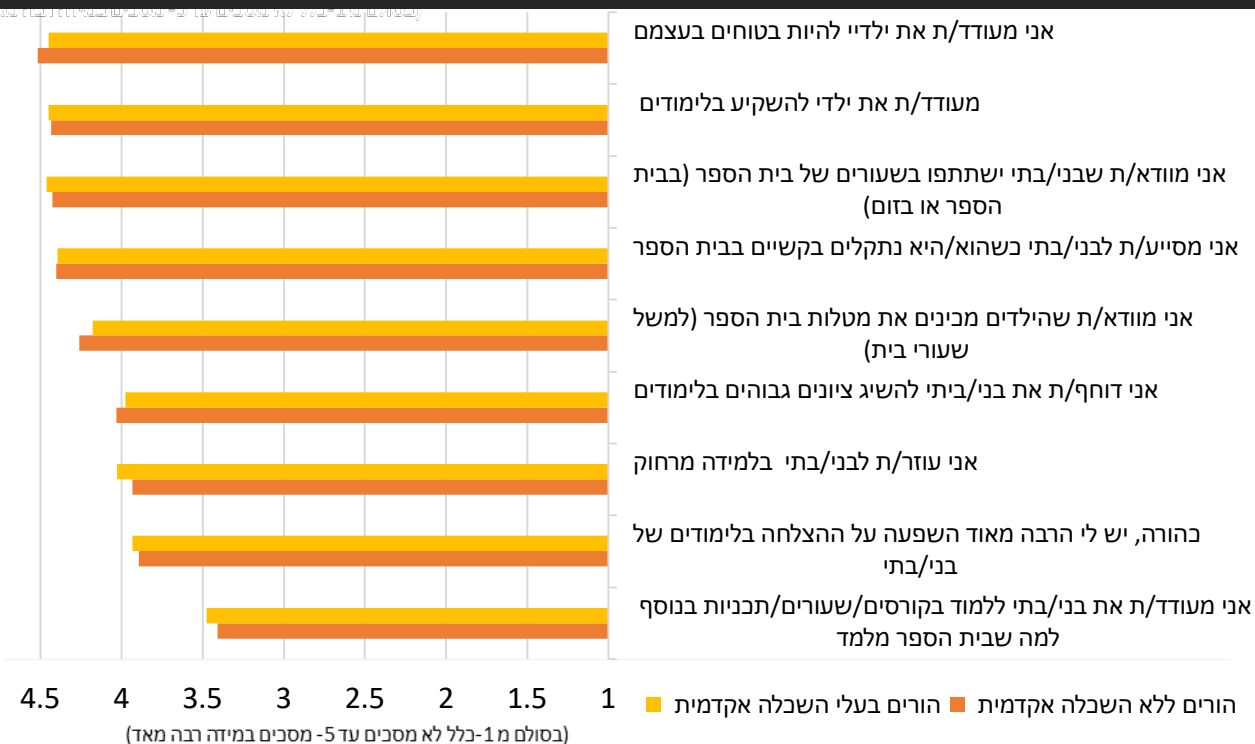

הורים בעלי השכלה אקדמית וכך גם הורים ללא השכלה אקדמית אקטיביים בחינוך ילדיהם במידה דומה: המחקר חושף דמיון רב בהתנהלות ההורים במהלך שנת הקורונה

כיצד סייעו ההורים לילדיהם בלימודים במהלך משבר מתמשך?

היתרונות במעורבות הורים בחינוך ילדיהם זוכה לתמיכה אמפירית מקיפה זה שנים רבות. יחד עם זאת, מחקרים רבים מצביעים על קשר בין מעמד חברתי-כלכלי לבין התנהלות ההורים בכל הקשור ללימודים של ילדיהם. ישנה הנחה רווחת, שהורים ממעמד חברתי כלכלי נמוך בהשוואה לבעלי מעמד חברתי-כלכלי גבוה, הם בעלי משאבים (כגון השכלתיים וכלכליים) פחותים המגבילים את יכולתם לסייע בתהליכי הלמידה של ילדיהם ולהעניק להם הזדמנויות השכלתיות מגוונות. אולם, במחקר זה עולה הדמיון על השוני בין הקבוצות. שש מאות הורים לילדים הלומדים בכיתות ג' עד ו', נבחרו במדגם מייצג מתוך האוכלוסייה היהודית בישראל, לענות על שאלונים מקוונים אנונימיים. הנתונים נאספו בחודש נובמבר 2020 וכללו מבחר משתני רקע, בניהם השכלה כאחד המדדים למעמד חברתי-כלכלי. כמו כן, כלל השאלון פעולות שנקטו ההורים בכדי לסייע לילדיהם בלמידה במהלך משבר הקורונה שלוהו בשינויים בשגרת בית הספר. במרבית הפעולות לא נמצאו הבדלים בין ההורים ללא השכלה אקדמית ($n=216$) להורים בעלי השכלה אקדמית ($n=384$), כפי שמוצג בתרשים 1.

תרשים 1 – אקטיביות של הורים בחינוך ילדיהם בזמן משבר בחלוקה להורים בעלי השכלה אקדמית / ללא השכלה אקדמית

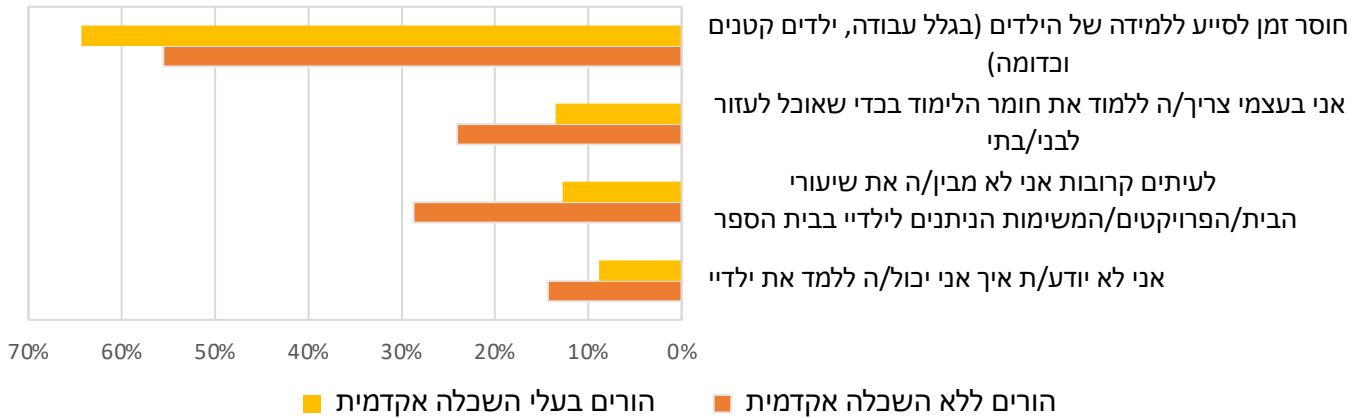

למרות הדמיון בפעילות ההורים, מצאנו הבדלים מובהקים בתפיסותיהם את הגורמים

שהקשו עליהם לסייע ללמידה של ילדיהם

חוסר זמן לסייע לילדים בלמידה היווה את הקושי הגדול ביותר בקרב כל ההורים. אולם, הורים בעלי השכלה אקדמית דיווחו עליו יותר (פער של 8%). הורים ללא השכלה אקדמית דיווחו יותר על: הקושי ללמוד את חומר הלימוד (פער של 10%) והעדר הבנה של שיעורי הבית/הפרויקטים/ המשימות הניתנים לילדים בבית הספר (פער של 16%). אחוז נמוך של הורים סבורים כי אינם יודעים איך ללמד את ילדיהם אם כי גם במקרה זה קשיים גדולים יותר נמצאו בקרב הורים ללא השכלה אקדמית (פער של 5%). תרשים 2 מתייחס לאחוז ההורים שציינו את הגורם שהקשה על האפשרות לסייע לילדיהם.

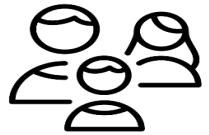
תרשים 2 – הקשיים הבולטים של ההורים בסיוע לבנם/בתם בחלוקה לבעלי השכלה אקדמית וללא השכלה אקדמית

הורים בעלי השכלה אקדמית תפסו עצמם בעלי ידע גדול יותר בכדי לעזור לבנם/בתם להצליח בלימודים

הורים ללא השכלה אקדמית תפסו את עצמם בעלי פחות ידע בכדי לעזור לבנם/בתם להצליח בלימודים

ממצאים אלה מחזקים את המגמות להגדלת הפער החברתי בעקבות מגפת הקורונה (Bol, 2020*).

ההורים מסייעים לילדיהם בלמידה ללא קשר לרמת השכלתם. אולם ההבדלים במקורות הקושי בין ההורים בעלי השכלה אקדמית לאלה שאין להם השכלה זו, מצביעים על המאמצים הדיפרנציאליים שנדרשו מכל קבוצה בתקופת הקורונה. ממצאים אלה, מצביעים אתגרים בפני מערכת החינוך החותרת לצמצום פערים חברתיים ובמיוחד אלה הנוצרים בחומר הלימוד והבנתם.

מסקנות:

השלכות עתידיות:

1. יש צורך לבחון את מעורבותם של ההורים בלמידת ילדיהם ולהכיר בידע שצברו ההורים בתקופה זו בנוגע לחזקות וגם לחולשות הלימודיות של ילדיהם. הקורונה חשפה הזדמנות למנהלי בתי הספר ולמורים לראות בהורים שותפים חיוניים ואקטיביים בתהליכי למידה.

2. לכוחות ההוראה בבתי הספר יש חשיבות רבה בצמצום פערי הידע בקרב ההורים דרך הכוונה והדרכה המבוססת על אמפתיה ורגישות לשותפים הטבעיים לחינוך הילדים.

3. מחקרים העוסקים במעורבות הורים והשלכותיה כרוכים בשאלות הבוטות בתקופה זו והן - כיצד מערכת החינוך יכולה להתפס לגיטימית בעיני בעלי עניין שונים בתוך בית הספר ובעיני ההורים? ומה נדרש כדי לקדם זאת? מתן לגיטימציה לתפיסות ופעולות של הורים, בהתאם לאתגרים השונים, יחזק את היסוד הדמוקרטי שעליו מושתת התהליך החינוכי (Greany & Higham, 2018**).

*Bol, T. (2020). Inequality in homeschooling during the Corona crisis in the Netherlands. First results from the LISS Panel.

**Greany, T., & Higham, R. (2018). Hierarchy, markets and networks: Analysing the self-improving school-led system' agenda in England and the implications for schools. UCL Institute of Education Press.